

BEZ IZNENAĐENJA

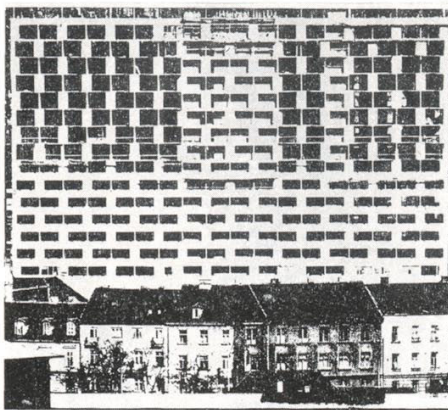
Uz 6. izložbu fotografija »Zagreb«
Muzej grada Zagreba, svibnja 1973. g.
Organizator izložbe: Foto-klub Zagreb

Vraćajući se opet jednoj izložbi fotografija, koja već postaje bijenalnom tradicijom Muzeja grada Zagreba i Foto-kluba Zagreb, ne valja ponavljati rečeno. Treba nastaviti misao koja se začela prije dvije godine u prikazu s izložbe fotografija sa sličnom tematikom. Tada je tvrdnja da treba uvoditi jednog selektora fotografija umjesto standardnog žirija dobila potvrdu u kvaliteti fotografija sa slobodnom temom, što ih je odabirao Nino Vranić u usporedbi s onima s motivikom Zagreba što ih je birao grupni žiri. Ove je godine izložba obuhvatila samo fotografije s temom o Zagrebu, a selektor je bio foto-amater arhitekt Vlado Solariček. Time su se ostvarile dvije bitne početne prednosti: tema o Zagrebu postala je privlačnija jer joj ne korakirira slobodna tema, a selekcija je od bezličnoga komisijskog izbora postala na neki način kreativna, subjektivizirajući temu ovisno o mogućnostima autora selekcije, koji time postaje autor izložbe u cjelini.

Branko Jerneić

Mitja Koman

Josip Vranić: »Bez naslova«

Stanko Vrtovec: Bez naslova I (jedna od nagrada)

Nakon ovih nekoliko uvodnih riječi započeti prikaz o izložbi tvrdnjom da posjetilac vidi i doživljava one 74 izložbene fotografije, koje su prošle kroz filter izbora, da bi se među 360 prispjelih fotografija izdvojile i u nekom smislenom redu svrstale na izložbenim panoima, dovodi nas u položaj prosudbe kvalitete i cjelovitosti ponudene nam izbora. Jer u ocjenu kriterija odabira teško je ući s obzirom na to da ne znamo što je on odbacio prezentirajući nam svoj pogled na fotografiju i Zagreb u njoj.

Ostanimo kod onoga što je izloženo i u predgovoru kataloga rečeno (selektor V. Solariček obrazlaže neka svoja stanovišta u odnosu na izbor fotografija i nagrade), iako malo preuzetno s obzirom na postavljenu neodmicu da li izborom prikazati lijepi Zagreb s razglednica i kalendara ili ono nešto što nam Zagreb pruža i pored toga. Solariček je smatrao da je izlaganjem fotografija koje o Zagrebu govore na takav drukčiji način osnovna vrijednost izložbe, i da je tu učinjen presedan koji će tu vrstu izložbi uputiti u novom smjeru.

Kad se izložba pogleda kao cjelina, može se uočiti da je rješavanje te temeljne dileme bila Solaričekova misao vodilja koja ga potiče ali i opterećuje jer postaje isključivom. U želji za potvrđivanjem svoje tematske ideje Solariček je ponegdje izgubio onaj bitni element odnosa, a to je razlučivanje dobre od loše fotografije (ne u tehničkom smislu). Motiv mu ponegdje više znači od sadržaja, a izlaganjem svojih fotografija (i on je foto-amater) ukazao je i na neke vlastite autorske afinitete, koji

se osjećaju i u odabiranju tuđih radova, u kreiranju izložbe kao cjeline. Tu je očito prevladavanje fotografija s motivom arhitekture i težnja prema fotografijama atmosfere ambijenta, u kojima tehnička perfekcija znači minus jer negira osnovno izražajno sredstvo takve fotografije, a to je određeni suvremeni »sfumato«. Ovdje se osjeća kako je Solariček autor fotografija znatno utjecao na Solaričeka kao odabirača i time ga ograničio. Svjesno se brani od te nesvjesne identifikacije, Solariček odabire i niz fotografija koje su idejno suprotne njegovoj temeljnoj koncepciji prikazivanja ne običnog Zagreba. Tu Pavićeva nagrada za kolekciju odudara od koncepcije, iako je svojom tehničkom savršenom pokazala izvanredan domet, ali i stanovitu staromodnu predopadljivost, koju ne spašavaju suvremeni krajolici Novog Zagreba (dakle motiv). Ta je nagrada zapravo Solaričekov kompromis, kao uostalom i izbor ostalih nagrađenih fotografija, jer on nagradama ne potiče ono što izložbom i tekstom gotovo najznačajnije valorizira, a što bi se uvjetno moglo nazvati »nedovršenom« fotografijom (termin je Solaričekov). Ne potiče jedan način gledanja i stvaranja za koji se vidi da mu je blizak, a koji u sebi nosi sve elemente novog odnosa prema Zagrebu.

Ta je nedosljednost najvjerojatnije posljedica internog sukoba između autora-fotografa i autora-selektora u traženju objektivnosti, koje u biti nema. Kad se među šest nagrađenih fotografija (izuzmemo li kolekciju) nađu tri koje su po svojem sadržaju »life« fotografije (Rajko Sobot »Zagreb 72«, Mitja Koman »Upravo vjenčana« i Stanko Vrtovec »Bez naslova I« u nešto prenesenom smislu), dvije koje nam ne govore nešto bitno novoga u fotografici nego su više aktualne u smislu fiksiranja životnog trenutka Zagreba i po tome se sadržajno vežu na aktualnost »life« fotografije iako s njom nemaju formalne veze (Josip Vranić: »Bez naslova« u sukobu starog s novim i Ivica Hećimović »Kompozicija III« u traženju čistih oblika), tada nam jedino nagrada fotografiji Maksa Horvata »Plohe« potvrđuje traženja koja dominiraju izložbom kao jedina suvisla i smisleno prezentirana težnja prema nečemu novome, a koja su očita kod Jasenke Odić, Branka Jerneića, Tihomira Pintera, Vlade Solaričeka (kao autora-fotografa). To je odraz nepročišćenosti vlastitog stanovišta.

U nemogućnosti da u sebi riješi neodmicu između afiniteta autora fotografa i želje za objektivnošću kreatora, Solariček nam nudi heterogeni izbor, heterogeno prezentiran, ali s vidljivom čvrstom željom da Zagreb pokaže u novom svjetlu. Dakle, taj mozaik Zagreba, viđenog na novi način, snimljenog iz drugih kutova gledanja, pokušaj da se pokaže ono nešto drugo temeljna je vrijednost i izložbe, iako joj je uporedo s time bitni nedostatak što nedovoljno ukazuje na smjer kojim treba krenuti.

U likovnom smislu smeta nisko postavljane izložake na izložbeni pano i nepotrebno pridržavanje i prisiljavanje fotografija da se donjom stranicom drže jedne razine. Monotoniji pridonosi i jedinstvena bijela podloga fotografija, koja ne dopušta naglašavanje i formiranje određenih likovnih i smislenih sklopova. Način postave reproducira dilemu oko izbora fotografija, jer je na trenutke toliko raznorodan da ne opravdava međusobne odnose pojedinih fotografija. Katalog u opremi Mitje Komana već je postao i suviše poznat u ponavljanju vlastitih rješenja, pa se već može smatrati određenom vrstom tradicije salona.

Na kraju valja naglasiti potrebu za nastavljanjem pozitivnih nastojanja u razvijanju tematike o Zagrebu u jednom tako specifičnom mediju kao što je fotografija i jačanjem uloge kreativne selekcije u liku autora izložbe, koji će na Solaričekovim iskustvima temeljiti svoj kreativni pristup.

Ivo Maroević